

lija pa nam je zgrnila v prezgodnji hladni grob priljubljenega in spoštovanega posestnika Silvestra Žohar, ko ga je pred kratkim opomnila z delnim mrtvoudom, da se mu bliža z neizprosni korakom. Ko je rajni določil svojega sina Franca za gospodarja in ga oženil s Kristino Cviki iz ugledne hiše Petruhove, je odšel po kratkih, a hudih mukah na večni prevzitek. Svetila mu večna luč! — Na god Karmelske Matere božje smo v Petrovčah prosili Marijo, da varuje našo žetev vremenskih nezdod. Udeležba je bila zelo obilna, znamenje, da je sila velika in da nas more le Marija po dobri letini rešiti. — Za dvajsetletnico društva dobiva društvena dvorana polagoma drugo lice, fantje in dekleta pa se bodo začeli pripravljati na dostojno proslavo.

Gornja Ponikva pri Žalcu. Pretekli teden je žalosten glas naših zvonov naznanjal tužno vest, da je umrl gospodar ugledne Tičarjeve hiše na Gornji Ponikvi. Po dolgi in mučni, z največjo potrpežljivostjo prenašani bolezni je v Gospodu zaspal Jurij Rezman, star 81 let. Bil je izredno dober gospodar in priljubljen, kar je spričal tudi njegov veličasten pogreb. S Tičarjevim očetom je legel v grob eden izmed stare garde ponkovskih prekupčevalcev živine, znanih nekoč po vsej Sloveniji. Pokojni je bil jako dober računar in zelo nadarjen, dober sosed ter jako veren katoličan. Dičila ga je izredna poštenost in resnicoljubnost. Vsakemu človeku si je upal resnico povedati v obraz. Bil je stara korenina, navidezno malo trd, a v resnici zlatega srca. Ob odprtem grobu sta mu govorila ganljive besedice vič. g. župnik in g. šolski upravitelj Križman Josip. Domači moški zbor pa mu je zapel pod vodstvom g. šolskega upravitelja dve v srce segajoči žalostinki. Onstran groba naj mu svetli večna luč in naj mu bo zemlja, katero je toliko ljubil, lahka! Žalujemo družino pa naj tolaži vsemogočni Bog! — D. V.

Dramlje. Tukaj je za vselej zatisnil svoje oči in mirno v Bogu zaspal vobče spoštovani posestnik Jernej Kožuh v 43. letu svoje starosti. V začetku svetovne vojne je šel na severno bojišče, potem na italijansko, kjer je bil do preobrata leta 1918. Bil je ujet in odpeljan proti jugu. Tam si je nakopal bolezen malarijo, na kateri je bolehal skozi 14 let. Iskal je zdravja pri mnogih zdravnikih in v bolnicah, a pomoči ni bilo. Rajni je bil ustanovni član tukajšnjega gasilnega društva. Roka njegova je bila mila do revežev, saj je imel za geslo besede: »Ne goni reveža od praga, če hočeš, da ti Bog pomaga.« Da je bil pokojni izredno priljubljen, je pričal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo veliko število ljudi. Pogreb je vodil vlč. g. župnik Pirš, kateri je pri odprtem grobu govoril tako ganljivo, da so se vsem porosile oči. Blagemu pokojniku svetila večna luč! Žalujemo ženi in otrokom in vsej rodbini naše prisrčno sožalje!

Šmarje pri Jelšah. To je pač bilo res nekaj izrednega se celo za Šmarje, kjer smo vajeni velikih cerkvenih slovesnosti in lepih romarskih shodov. Zadnje nedelje se je pri Sv. Roku zbralo poleg množičnih vsakoletnih praznovalec naše »šmarjetske nedelje« tako veliko deklet iz cele dekanije in sosednih okrajev ter še posebej od Sv. Križa, Kostrivnice in St. Petra, kakor še malokdaj. Jih je pa tudi prisrčno pozdravljali prijazni hrib z jedrnatimi besedami naših deklet, lepim petjem in godbo ter nešteti venci in šopki cvetlic, pa tudi z visokimi mlaji, katere so postavili tukajšnji fantje. Gotovo se bo vsak udeleženec rad še dolgo spominjal dolge evharistične procesije, predvsem pa prelepih cerkvenih govo-

rov in izvencerkvenega navduševanja za izvrševanje Slomškovih nauk in navodil. Bog povrni ves trud prirediteljem in daj svesto vztrajnost udeleženkam dekliškega shoda! — Lepo število kresov smo gledali na predvečer sv. Cirila in Metoda n. pr. v Šerovem, na Konuškem, v Škofiji, nad Brezjem, pri Sv. Barbari, v Senovici, v Močlah, ki se je prvi prikazal. Pa preko vseh je obračal pozornost na se velikanski plamen visoko gori v Savinjski dolini. Še le tri dni pozneje smo izvedeli, da to ni bil kres, ampak da je gorela — tudi pri nas, priljubljena romarska cerkev sv. Križa na gori Oljki. Skraja nismo verjeli; ko pa so prišla nova neizpodbitna poročila, smo se solzili. Smo sicer revni, pa se bomo že kolikor-toliko odzvali prošnji župnega urada v Polzeli in pomagali, da se škoda popravi.

Vprašanja in odgovori.

S. P. v M. Ali se bo smela sestra poročiti, če bo sedaj v bolnici v službi? — Seveda se bo smela, saj ne bo postala nuna. Prijave sprejema bolnišnica sama.

F. M. v St. Kupil sem parcelo, ki pa jo je že preje dal neki drugi kupec odmeriti, pa je od kupčije odstopil. Ali mu moram res jaz plačati geometra? — To je stvar pogodbe. Če imate v pogodbi z lastnikom parcele, da to plačate, potem da, sicer pa ne. Glede stavbenega dovoljenja se obrnite na občino. Gotovo se bo držala predpisov in vam ne bo naga-jala.

Isti: Ali mora oče plačati za polnoletno hčerko, če gre v bolnico? — Ako zdravnik zahteva, da mora v bolnico, bo moral plačati, ker je hčerka na domu in ni samostojna. Ako bi bila v samostojnem gospodinjstvu, tedaj ne, pač pa bi prišla na občinske stroške, kar bi premožni oče gotovo ne dopustil.

M. K. v M. N. Prevzel sem od očeta posestvo brez dolga. Oče je bil porok in bi sedaj moral plačati. Ali moram jaz za njega plačati? — Oče še živi. Vas njegove obveznosti ne tičejo, ako je že pol leta od tedaj, ko se je posestvo na vas prepisalo. Ako ne, bodo izpodbijali predajo posestva in bo treba nove pogodbe. Če ste očetu še kaj dolžni, lahko tisto tudi zarubijo, razen primeren, od sodnije priznan prevzitek.

J. K. V. Ali lahko dobim sedaj doto, ki je vknjižena na bratovem posestvu, ali vsaj obresti? — O tej zadevi smo pisali te dni poseben članek, ki ste ga gotovo brali. Zglasite se na sodišču, kjer vam bodo dali polnoletnostno potrdilo. Sodišče se dalje za vas in vašo doto ne bo zanimalo. Doto in obresti mora brat izplačati, ali z vami napraviti dogovor.

H. B. v Č. Zavarovan sem za življenje za 15.000 Din. Če sedaj izstopim, kaj dobim? — Če kratkoma prenehate plačevati, ne dobite nič. Poglejte na polic, kjer je na koncu napisano, kaj je po treh letih vredna. Bolje je, da plačujete dalje!

Isti: Zavarovalna doba je potekla. Odgovor dal sem v priporočenem pismu. Ali se lahko

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečin, zgagi, slabostih, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkus na univerzitetnih klinikah so dokazali, so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

zavarujem drugod? — Imate pravico odgovoriti, ko rok poteče, ter se zavarovati drugod. Dosedanja zavarovalnica vam nič ne more. Zavarujte se pri Vzajemni zavarovalnici ter pišite takoj v tej zadevi kot tudi v prvi zadevi g. Franju Žebotu, Maribor, Loška ulica.

K. M. v L. Ali se res da na krvi otroka spoznati, čigav da je? — Zdravniki to lahko ugotovijo, vendar se to ne smatra za edini dokaz.

F. B. v Č. Ali se je treba učiti gostilničarsko obrt kot kako drugo? — Da. Tudi za to obrt je predpisana učna doba. Učna doba je po zakonu določena od 2 do 4 let. Napraviti morate pogodbo pri gostilničarski zadrugi v smislu par. 260 obrtnega zakona.

K. A. v L. Kako prisilim očeta nezakonskega otroka, da skrbi zanj? — Vaš otrok ima varuha. Ta naj gre na sodišče, ki je dolžno pomagati tudi v tem slučaju. Celotni slučaj javite v priporočenem pismu na socialno ministrstvo, ki bo zadevo uredilo.

M. P. v T. Tožaril sem se, ali se sedaj rešim lahko stroškov s tem, da prepisem posestvo? — Žal ne bo več časa. Vknjižbo bo advokat izpodbijal, ker ne bo stara šest mesecev. Boste morali plačati svoje pravde! Bolje je, nič se tožariti!

M. M. G. Koliko sme advokat računati za opomin? — Navadno računa okoli 30 Din; sme pa seveda več, kakoršno svoto pač opominja.

S. M. v K. Posodila sem prijatelji denar, potrdila mi je pismo, češ, da ga bo dalje posodila. Koga moram sedaj jaz terjati? — Pač to, ki je od vas prejela denar in potrdila, da ga vam vrne. Če ga je ona naprej posodila in izgubila, je to njena škoda.

A. M. v Z. Kam bi se šel moj sin učiti tapetniško obrt? — Žal vam na to vprašanje ne moremo odgovoriti, ker nam ni znano, kateri tapetnik potrebuje vajenca. Take stvari boste čitali v oglasih, ali pa boste tudi sami dali kot mali oglas: Grem za tapetniškega vajenca itd. ...

Isti: Kako zaščitim materin prevzitek in doto, ker posestnik dela strašno dolgove? — Saj je oboje vknjiženo. Dolgovi, ki so se vknjižili za vašim, pridejo pozneje na vrsto. Odvetnik, ki je zadržal pogodbo, jo mora vrniti, ako pa noče, ga javite odvetniški zbornici v Ljubljani.

P. M. v P. Kdo plača pogrebne stroške, če niso pisani v prevziku? — Če so pisani, je stvar urejena. Če niso pisani, pa krščanski ljudje storijo tudi dobro delo. Pač pa lahko pri sodnji posredujete, da se prevzitek po letu 1919 po sedanjih razmerah preceni.

J. O. v Č. Ali moram res dati mesarju lačno živino, da jo tehta? — Ako se v pogodbi nista izrecno domenila, je živina tudi lahko sita.

P. P. v Sv. M. Kaj bo s kmeti, ko poteče rok zaščite? — O tej zadevi ste lahko brali našo članke, ki so dokazali, da je medsebojno zaupanje in kredit, ki ga pošten kmet uživa, več vreden, kot tak-le zakon zaščite.

O. J. v Sl. Ali za napajanje živine tudi zastari služnost po 30 letih? — Tudi. Ako ne delate škode, vam nihče ne bo branil, živine napajati.

I. P. v Sl. Ali me mora kdo prisiliti, da sprejem izvolitev v konkurenčni odbor? — Nihče. Vi ste napisali, da ne sprejmete in se tega držite.

S. F. v P. G. Ali ima Amerika konzulat v Zagrebu? — Ima. Zadoštuje naslov, ako pošljete priporočeno. Ameriški državljani gre lahko vedno v Ameriko. Obvezne vojaške službe ni.

J. O. v G. S. Več nas je v službi na graščini. Že šest mesecev ni nobene plače. Kako pridemo do nje? Ali smo v nevarnosti, da jo izgubimo?

— Ako vam ne plača, morate tožiti. Plače ne morete izgubiti, ker plače spadajo na prvo mesto, če je posestvo še tako zadolženo.

Č. J. v S. Imam najemnika, ki pa noče ven, ker nimava nič pismenega. Ali ga ni mogoče ven spraviti, ko mi dela tak nored? — Ker nimate nič pismenega, velja splošni odpovedni rok. Odpovedati morate pa sodnijsko. Ob sobotah dopoldne vam sodišče to brezplačno napravi.

V. K. v Č. Če koljem tele doma, kaj moram napraviti? — Za svojo rabo ga lahko zakoljete. Če hočete meso prodajati, morate to občini prijaviti in mora meso ogledati mesooglednik. — Kaka je pri vas občinska pristojbina za to, pa nam ni znano.

I. G. v J. Sv. K. Ali zadosuje pobotnica, ki jo sam napišem, za zemljeknjižni izbris? — Ne zadosuje. Vaš podpis mora kot pravilen potrditi ali notar ali sodišče. Notar bo nekaj računal. Pri sodišču morate imeti dve priči, ki ju sodišče pozna, da ste res vi. Kolek tudi nekaj plačate.

Konec dveh cesarstev.

Mehika po odkritju in do novejšje dobe.

Današnja Mehika je sosedna država Združenih ameriških držav.

Odkrili so Mehiko Španci leta 1517. Dve leti za tem se je izkrcal v Veracruz Cortez, se polastil mehikanskega glavnega mesta in kralja Aztekov Montezume, katerega je prisilil, da je priznal špansko nadvlado. Tedaj je bila Mehika obljubena od dveh visoko kulturnih indijanskih narodov: Aztekov, ki so bivali po planotah, in od naroda Maya, ki je posedal polotok Yucatan. Prvotno so Azteki pregnali Corteza, a se je povrnil kot deželni glavar, ki je Mehiko popolnoma podjarmil Špancem. Od leta 1540 je nosila Mehika ime »Nova Španija«, katero so plenili državni odposlanci in zasebniki. Koristi domačinov so edino zastopali misijonarji in med temi najbolj »oče Indijancev«, dominikanec in škof Las Casas (1474—1566). Radi neprestanega in večstoletnega tlačenja je prišlo v letih 1808—1811 do osvobodilnega gibanja.

Boji za svobodo.

V baš kar omerjenih letih pričenja Mehika, kakor tudi druge španske ameriške države, z lastno politično zgodovino in s proglasitvijo neodvisnosti od Španije. C vohoditev je bila proglašena s slovesnim vhom Auguština Iturbide v mehikansko glavno mesto dne 27. septembra 1821. Iturbide se je pustil dne 21. julija 1822 kronati za mehikanskega cesarja, ter se je nazval Avguštín I.

General Santa Anna, ki je igral važno ter močno vlogo v mehikanski politiki, se je uprl prvemu cesarju in ga je tudi prisilil, da se je odpovedal prestolu. Prvo mehikansko cesarstvo se je razblinilo po nekaj mesecih in bilo zamenjano z republiko.

Od republike do zopetnega cesarstva.

Ustava Mehike iz leta 1824 je bila ustvarjena po vzoru severnoameriške. Leta 1829 je zgubila Španija zadnjo oporo v republiki. Neprestni boji med strankami, spremembe predsednikov,

politikujoči generali itd., vse to je povzročilo, da so se zavzele: Francija, Anglija in Španija z oboroženo silo za Mehiko. Ko ni mogel mehikanski voditelj Benito Juarez v sredini minulega stoletja zadovoljiti mehiških upnikov, so sklenile zgoraj imenovane države, da stavijo Mehiki dne 24. novembra 1861 takozvani ultimatum.

Kljub temu, da so sklenili: Francozi, Angleži in Španci glede usode Mehike poseben medsebojni sporazum, si vendar niso bili v mehikanskem vprašanju edini.

Vladar Francije Napoleon III. je opletel s svojimi visokoletečimi načrti ves tedajni svet. Pretežno je bila Mehika zadolžena v Švici in Francozi so se potegovali za švicarske koristi. Istočasno pa je bila Francija proti oslavitvi Mehike in to radi tega, da bi lažje zajela širjenje Združenih držav Severne Amerike. Francozi niso ločili v Mehiki političnih momentov od gospodarskih — med tem, ko je bilo za Anglijo celotno mehikansko vprašanje izključno gospodarskega značaja. Španci pa so zahtevali, da se vzpostavi v Mehiki monarhija, ki bi bila ševeda popolnoma odvisna od Španije.

Mehikanci sami pa so stopili v ožje stike z Belgijo, Avstrijo ter Španijo. Na dnevni red je prišla kandidatura Maksimilijana avstrijskega za mehikanski prestol. Dne 8. decembra 1861 je priplulo pred mesto Veracruz združeno: angleško, francosko in špansko brodoge. Španci in Angleži so se pobotali z Mehikanci, Francozi pa so zasedli dne 10. marca 1863 s svojimi izkrcanimi četami glavno mesto. Poseben mehikanski kongres je ponudil Maksimilijanu mehikansko krono, katero je ta sprejel v svojem gradu Miramar pri Trstu.

Konec drugega cesarstva.

Monarhistično navdahnjenih Mehikancev je bilo v resnici presneto malo. Maksimilijan sam pa ni bil v stanu, da bi bil ustanovil ter organiziral liberalno-monarhistično stranko. V kratkem času je postal popolnoma odvisen od francoske milosti. Radi vmešavanja Francozov v ameriške zadeve je poslegla vmes še Severna Amerika. Po uspehih pogajanjih med Francijo in Združenimi državami so odpoklicali Francozi svoje čete iz Mehike. Radi popolnega osamljenja je bil Maksimilijanov položaj nevzdržen in Juarez je postal zopet gospodar v deželi.

Francija je svetovala Maksimilijanu, naj se odreče prestolu, pa ni ubogal. Umaknil se je v trdnjavo Queretaro, kjer se je moral predati Juarezovi premoči. Ujetega cesarja je postavil Juarez z generaloma Miramonom in Mejo pred vojno sodišče, ki je obsodilo trojico na smrt. Smrtna obsodba je bila izvršena pred 65 leti dne 19. junija 1867.

Tudi drugo mehikansko cesarstvo so bile le kratke, a bridke — sanje!

Raznoterosti.

Devet let v votlem hrastu. Pred kratkem so odkrili še mlado gospo, ki je prebivala čisto sama v gozdu v votlem

hrastu v bližini vasi Alsandjak pri maloazijskem mestu Smyrna. »Rojena sem na Romunskem«, je pripovedovala samotarka. »Ob koncu svetovne vojne so zasedle našo vas nemške, avstrijske ter turške čete. Srečala sva se z mladim turškim poročnikom, v katerega sem se smrtno zaljubila. Ko je on zapustil selo, sem mu sledila tudi jaz v Smyrno, kjer sva srečno skupaj živela sedem let. Mož se je zapletel v neko zaroto in me je zapustil. Iz obupa sem zbežala v gozd. Od taistega časa bivam v temle votlem hrastovem deblu in nisem videla do danes žive človeške duše. Zapuščam skrivališče le v noči in se preživljam z jagodami. Imam edino željo: Pustite me tudi za bodoče — samo.«

Krave bodo nosile očala. V severni Rusiji so začeli delati zanimive poskuse z naočniki pri govedih. Praksa je namreč pokazala, da vsako leto po zimi izgine, oziroma zaide veliko število goved, ker ne morejo kljubovati ostremu vetru, ki jim piha v oči. Naočniki pa ščitijo govedo in mu omogočajo, da ostane v bližini čred, ki ostanejo tudi čez zimo na prostem. Izkušnja je pokazala, da se krave navadijo na naočnike prav tako lahko kakor konji. Sčasoma sploh ne občutijo, da nosijo naočnike. Naočniki ščitijo govedo tudi pred snežno slepoto, ki se na severu rada pojavlja in povzroči pri govedih dostikrat velike izgube, ker si živali ne znajo pomagati.

Zeppelin na eno tirnico. Sovjetski pilot ing. Grohovskij je zgradil nov tip Zeppelina na tračnicah, ki se bistveno razlikuje od tega vozila nemškega izvora. Grohovskega Zeppelin vozi s hitrostjo 350 do 375 km na uro, torej skoro 50% hitrejši od nemškega. Gonilno silo za vožnjo proizvajata dva stroja po 750 konjskih sil, ki sta nameščena spredaj in zadaj. Posebnost ruskega Zeppelina je ta, da bo tek el samo po eni tirnici, med tem ko nemški Zeppelin teče po dveh tračnicah. Za ravnotežje bo skrbela posebna naprava pod vozom, ki napravi 3000 obratov v minuti. Zeppelin bo oskrboval zvezo med Moskvo in Leningradom. Gradbeni stroški za to progo znašajo 4 milijone rubljev. Grohovskij je dal svoj izum na razpolago fondu za socijalistično obnovo Rusije.

Črni uradniki in oficirji v Združenih državah Severne Amerike. Socijalni položaj črncev v ameriških Združenih državah se je znatno zboljšal od zadnje državljanske vojne. Že nekaj let je zamorcem dovoljeno, da smejo obiskovati oficirske šole. Ku-Klux-Klan organizacija, ki hujska v Ameriki proti zamorcem, izgublja vedno bolj na veljavi. Novejšega datuma je nastavev črncev v državnih službah in pri občinah. V splošnem gospodarskem dvignu po državljanski vojni so prejeli črnči še celo volilno pravico in s tem so odstranjeni zadnji preostanki nekdanjega suženjstva. Kako visoko se je povzpelo črno pleme v socialnem oziru tekom desetletij, nam dokazuje Čikago. Ustanovitev tega vlemesta leta 1831 gre nazaj na zamorca Janeza de Laible, ki si je pozidal prvo hišo. Dokler ni bilo suženjstvo v polnem teku, je prišlo le malo črncev v Čikago, ki je